

O. Nuutinen

Suomea Suomeksi

Часть 1.

**Москва
«Книга по Требованию»**

УДК 82
ББК 81-9

O. Nuutinen

Suomea Suomeksi: Часть 1. / O. Nuutinen – М.: Книга по Требованию, 2024. – 171 с.

ISBN 978-5-519-70454-0

Финский язык по-фински. Suomea suomeksi - классический учебник финского языка, прекрасно зарекомендовавший себя на практике. Педагогически мастерски и в то же время увлекательно книга вводит читателя в мир практической речи и структуры языка. Составленные на основе книги словники изданы уже на более чем двадцати языках. Автор учебника, доктор философии Олли Нуутинен имеет длительную практику преподавания финского языка в университетах Хельсинки, Варшавы и Копенгагена, а также на различных курсах, в том числе на языковых курсах для беженцев.

ISBN 978-5-519-70454-0

© Издание на русском языке, оформление
«YOYO Media», 2024
© Издание на русском языке, оцифровка,
«Книга по Требованию», 2024

Эта книга является репринтом оригинала, который мы создали специально для Вас, используя запатентованные технологии производства репринтных книг и печати по требованию.

Сначала мы отсканировали каждую страницу оригинала этой редкой книги на профессиональном оборудовании. Затем с помощью специально разработанных программ мы произвели очистку изображения от пятен, клякс, перегибов и попытались отбелить и выровнять каждую страницу книги. К сожалению, некоторые страницы нельзя вернуть в изначальное состояние, и если их было трудно читать в оригинале, то даже при цифровой реставрации их невозможно улучшить.

Разумеется, автоматизированная программная обработка репринтных книг – не самое лучшее решение для восстановления текста в его первоизданном виде, однако, наша цель – вернуть читателю точную копию книги, которой может быть несколько веков.

Поэтому мы предупреждаем о возможных погрешностях восстановленного репринтного издания. В издании могут отсутствовать одна или несколько страниц текста, могут встретиться невыводимые пятна и кляксы, надписи на полях или подчеркивания в тексте, нечитаемые фрагменты текста или загибы страниц. Покупать или не покупать подобные издания – решать Вам, мы же делаем все возможное, чтобы редкие и ценные книги, еще недавно утраченные и несправедливо забытые, вновь стали доступными для всех читателей.

OLLI NUUTINEN

SUOMEA SUOMEKSI I

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA • HELSINKI

SISÄLLYS

Alkusanat	7
ABC Kirjoitus ja ääntäminen	9
1. Mikä tämä on? Tämä on... Tämä ei ole... Onko tämä...? Eikö tämä ole...?	18
2. Minä olen, sinä olet, hän on. Minä en ole, sinä et ole, hän ei ole	22
3. Adessiivi. Inessiivi. Vokaaliharmonia. Konsonanttivaihtelu	25
4. Monikon nominatiivi. <i>Me olemme, te olette, he ovat. Me emme ole, te ette ole, he eivät ole.</i> Verbi olla imperfektissä	31
5. Genetiivi	37
6. Lukusanat. Partitiivi	43
7. Minulla on. Relatiivipronomini joka	49
8. Verbin persoonapäätteet. Verbit <i>puhua</i> ja <i>sanoa</i> . <i>Suomalainen – suomeksi – Suomesta</i>	55
9. Verbityytit	63
10. Ainesanat. Partitiivi	68
11. Objekti	73
12. Lisää objektista	78
13. Lukuteksti	84
14. Imperatiivi	88
15. Paikallissijat: inessiivi, elatiivi, illatiivi, adessiivi, ablatiivi, allatiivi ..	93
16. <i>-ma/-mä-</i> (syömässä, syömästä, syömään jne.)	99
17. Verbaalisubstantiivi <i>-minen</i>	108
18. Verbityyppi <i>valita: valitsen</i> . Yksipersonaiset verbit	113
19. Imperfekti	118
20. Negatiivinen imperfekti	124
21. Perfekti ja pluskvamperfekti	131
22. Translatiivi. Järjestysluvut	136
23. Essiivi	141
24. Monikko	146
25. Monikon illatiivi	150
26. Monikon partitiivi	154
27. Monikon genetiivi	160
XYZ Kertausta. Konsonanttivaihtelu	164

Suomea suomeksi 1

Sanastot ilmestyneet seuraavilla kielillä:

englanti	japani	tanska
espanja	norja	unkari
hollanti	ranska	venäjä
islanti	ruotsi	viro
italia	saksa	

Opetushallituksen julkaisemia:

arabia
farsi
kiina
kroatia
kurdi
romania
somali
tamil

Monisteina:

kreikka
vietnam

ALKUSANAT

Oppikirja Suomea suomeksi 1–2 on saanut alkunsa Kööpenhaminassa vuosina 1970–1975. Toimiessani siellä suomen kielen lehtorina Kööpenhaminan yliopistossa ja suomen kielen opettajana Folkeuniversitetissa aloin suunnitella kielen opetukseen soveltuvaa omaa materiaalia. Päämääränäni oli saada aikaan aikuisopiskelijoille sopiva oppikirja, joka johdattaisi opiskelijan mahdollisimman helposti rakenteeltaan ja sanastoltaan äidinkielestä ja totutuista eurooppalaisista kielistä poikkeavaan suomen kieleen. Toiveenani oli saada aikaan oppimateriaali, joka selittäisi itse itsensä, niin että monien opiskelijoiden pelkäämää »kielioppia», ts. teoreettisesti esitettyjä sääntöjä termeineen tarvittaisiin mahdollisimman vähän. Kielen rakenne esitettäisiin teoreettisesti ja systemaattisesti erikseen erillisenä kielioppina, jota voitaisiin käyttää kertaus- ja hakuteoksena.

Tätä oppikirjaa laatiessani olen pitänyt tärkeänä sitä, että kielimateriaali on sillä tavalla järjestetty, että aikaisemmin opittu mahdollisimman hyvin tukee uutta opittavaa asiaa. Tämä ei koske yksinomaan sanastoa, vaan myös hyvin suuressa määrin muoto-oppia. On erittäin tärkeää, missä järjestyksessä asiat opitaan.

Kirjan tekstit ovat varsinkin alussa suureksi osaksi lyhyitä, helposti mieleen painuvia keskusteluja. Kirjoitetun kielen omaisiin pitempiin ja raskeampiin lauserakenteisiin ja lauseiden yhdistelemiseen siirrytään vähitellen. Sanasto on keskeistä jokapäiväisessä elämässä tarvittavaa sanastoa.

Suomen kieli poikkeaa rakenteeltaan ja sanastoltaan melkoisesti muista pohjoismaisista kielistä. Yhtäläisyyksiä kuitenkin on, enemmän kuin usein tullaan ajatelleeksi. Suomessa on runsaasti skandinaavisia lainasanoja ja syntaksiltaan se on lähestynyt skandinaavisia kieliä. Suomeen on niin ikään tullut runsaasti käännöslainoja, ts. sanontoja ja sanoja on käännetty suoraan ruotsista. Olen pyrkinyt varsinkin alussa käyttämään hyväksi näitä yhtäläisyyksiä. Vaikeammat »suomalaisuudet», esimerkiksi erilaiset lauseen-vastikekonstruktiot, on jätetty myöhempään vaiheeseen.

Oppikirja Suomea suomeksi 1–2 on yksikielinen. Sen sanastot ilmestyvät ruotsin, norjan, tanskan ja islannin kielellä sekä myös englanniksi. Olen pyrkinyt laatimaan tekstit sellaisiksi, että opettaja voisi mahdollisimman paljon käyttää luokkatilanteissa opetettavaa kieltä. Kieliopilliset selitykset ovat niin ikään suomeksi. Ne on esitetty niin yksinkertaisesti, että niiden omaksuminen suomeksi ei tuottane vaikeuksia. Kirjan yksikielisyys mahdollistaa myös sen, että sitä voivat käyttää muutkin kuin skandinaavisten kielten puhujat.

Oppikurssiin kuuluvat harjoitukset on tarkoitettu tehtäviksi kotona ja tarkistettaviksi tunnilla yhdessä opettajan kanssa. Alussa olevat ääntämis-harjoitukset ovat vain kielen ääntämisjärjestelmään johdattavia, eivät systemaattisia drillejä. Ne johdattavat myös aivan keskeisimpään sanastoon, joka sitten toistuu jo ensimmäisissä kappaleissa. Ääntämistä voidaan parhaiten harjoitella kielistudiossa, missä sellainen on käytettävissä. Oppikurssiin tulee myöhemmin liittymään erillinen sekä kielistudiossa että tunti-harjoittelussa käytettäväksi sopiva harjoituskirja.

Mikäli opetukseen on käytettävissä kaksi kaksoistuntia viikossa, oppikurssi Suomea suomeksi 1–2 voidaan käydä läpi kahdessa lukukaudessa. Tänä aikana saavutetaan suomen kielen perusrakenteen tuntemus ja noin parintuhannen sanan keskeinen sanavarasto.

Lähes samanaikaisesti tämän kirjan kanssa ilmestyy dos. Fred Karlssonin suomen kielen kielioppi Finsk grammatik. Tämä systemaattinen suomen

kielen äänne-, muoto- ja lauseopin yleisesitys on tarkoitettu käytettäväksi tämän kirjan yhteydessä kertaus- ja hakuteoksena. Monet kieliopilliset seikat esitetään pedagogisista syistä oppikirjassa vähitellen, ei kieliopinomaisina kokonaisuuksina. Kokonaisuudet on helppo löytää yhtenäisestä kieliopista. Pedagogisista syistä eräät tämän kirjan jaottelut poikkeavat hiukan systemaattisen kieliopin jaotteluista.

Suomea suomeksi 1–2 oppikurssin ja Fred Karlssonin kieliopin julkaisemisen on tehnyt mahdolliseksi Pohjoismaisen kulttuurirahaston hankkeelle vuonna 1976 myöntämä tuki. Se on mahdollistanut kirjan ilmestymisen neljällä pohjoismaisella kielellä. Toivottavasti tämän oppikirjan ilmestyminen tulee helpottamaan muiden pohjoismaalaisten suomen kielen ja Suomen kulttuuriin sisälle pääsemistä.

Olen kiitollinen kaikille kollegoilleni ja työtovereilleni, joiden kanssa käymistäni keskusteluista minulle on ollut suurta hyötyä tämän kirjan valmistelmissa. Olen kiitollinen kirjan koekäytöstä saamastani palautteesta paitsi opettajille myös kaikille niille oppilaille, jotka ovat sen avulla koekaniineina suomea opiskelleet ja tehneet hyödyllisiä huomautuksia. Tällä tavalla olen saanut arvokasta kokemusta siitä, mikä on vaikeaa ja mikä on helppoa, mikä koetaan hauskaksi ja mikä ikäväksi.

Erityisesti kiitän kollegaani Eila Hämäläistä, joka on seurannut työn kaikkia vaiheita ja lukenut käsikirjoituksen ennen sen painoon menoa. – Mahdollisista virheistä vastaan tietenkin itse.

Helsingissä toukokuussa 1977
Olli Nuutinen

Toisen painoksen alkusanat

Toiseen painokseen on tehty jonkin verran korjauksia ja muutoksia. Muutokset eivät kuitenkaan ole kovin suuria, niin että molempia painoksia voidaan käyttää rinnakkain. Suurimmat muutokset koskevat harjoituksia; eräitä harjoituksia on poistettu kokonaan. Kirjaan liittyy nyt olennaisena osana vuonna 1978 ilmestynyt Eila Hämäläisen kielistudio- ja tuntiharjoituskirja Suomen harjoituksia I, jonka harjoitusten avulla vahvistetaan kirjan teksteissä opittuja kielioppi- ja sanastoasioita. Harjoitukset ovat saatavissa myös kielistudionauhoina ja kasetteina.

Olen kiitollinen kaikille kollegoilleni ja oppilailleni, jotka ovat tehneet hyödyllisiä huomautuksia ensimmäiseen painokseen jääneistä huomaamattomuuksista ja virheistä. Erityinen kiitos kuuluu vt. apul. prof. Laila Lehtikoselle, joka on ystävällisesti tarkistanut koko kirjan tekstit ja harjoitukset ja jonka kanssa olen voinut keskustella kaikista muutoksista.

Helsingissä syyskuussa 1979
Olli Nuutinen

Yhdeksännen painoksen alkusanat

Oppikirjan yhdeksättä painosta on ajantasaistettu ja sen painoasua on uusittu. Tekstejä ja harjoituksia on muutettu jonkin verran. Kun kirjaan liittyviä sanastoja on nyt ilmestynyt noin kahdellakymmenellä kielellä, on muutoksissa pidetty silmällä sitä, että niihin ei ole tarvinnut tehdä lisäyksiä tai muutoksia. Uuteen painokseen on lisätty harjoituksia, mutta perusteellisemmän harjoittelun kannalta olennainen on edelleenkin kirjaan liittyvä Eila Hämäläisen harjoituskirja Suomen harjoituksia 1.

Helsingissä elokuussa 1992
Olli Nuutinen

ABC

Kirjoitus
ja ääntäminen

1. Aakkoset

a	aa	p	pee
(b	bee)	(q	kuu)
(c	see)	r	är
d	dee	s	äs
e	ee	t	tee
(f	äff)	u	uu
(g	gee)	v	vee
h	hoo	(w	kaksois-vee)
i	ii	(x	äks)
j	jii	y	yy
k	koo	(z	tset)
l	äl	(å	ruotsalainen oo)
m	äm	ä	ää
n	än	ö	öö
o	oo		

2. Vokaalit

a	Saana Aalto saari	sana Alko Sari	u	tuuli Uuno suuri	tuli uni suru
e	Eeva Leena Eero	Esa Pena ero	y	Lyyli syy Tyyne	Lyly syvä tylsä
i	Tiina viisas viini	tina iso nimi	ä	ääni väärä sää	älä väri sävel
o	Rooma kloori Joonas	oma Pori jono	ö	Töölö söötti Öölanti	hölmö söpö jörö

Diftongit:

ai	Aino Laila Maija	oi	söin öitä töissä	äy	käydä täytyy väylä
ei	Eila Seija Eino	au	Aune Tauno Rauha	öy	löyly pöytä köyhä
oi	Oili Toivo Oiva	eu	Eurooppa seura leuka	ie	pieni mies hieno
ui	Tuija kuiva muija	iu	viulu liukas hiukan	uo	Suomi Ruotsi tuo
yi	hyi lyijy ryijy	ou	Outi joulu koulu	yö	yötyö vyö syödä
äi	Väinö päivä äiti				

Muut vokaalikombinaatiot:

ea	oikea	äe	näen
eä	pimeä	oe	koe
oa	sanoa	öe	säilöessä
öä	hölmöä	ie	lasien
ia	asia	ue	luen
iä	etsiä	ye	kääntyessä
ua	asua	io	ansiot
yä	kysyä	iö	häiriö
ae	haen	äö	näön

3. Konsonantit

k	kukka akka Mikko	kuka Aku Mika	m	Mimmi Emma kumma	Sami Simo kumi
p	Lappi pappi Vappu	lepo papu apu	n	Anna Onni Minna	Anu poni minä
t	Matti tatti Jatta	sata täti Heta	ng / nk	Helsingissä kaupungit henget	Helsinki kaupunki henki
l	Olli tulli Elli	oli tuli eli	d	sade kadut sydän	